

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«___» _____ 201__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МОРАЛЬНІСНОЇ КУЛЬТУРИ

для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **034 культурологія**
освітній рівень **магістр**
освітня програма **культурологія**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	I
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: Подолян Галина Петрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: Подолян Галина Петрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

ЗАТВЕРДЖЕНО

« ____ » _____ 20__ р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології

_____ Панченко В.І.

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування цілісного розуміння студентами проблематики історії моральнісної культури як актуальної сфери сучасних етичних досліджень.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсу базується на знаннях з таких дисциплін освітнього рівня «бакалавр» як: «Філософія», «Історія української культури», «Історія світової культури», «Теоретична культурологія» «Етика», «Естетика», «Релігієзнавство», «Психологія», «Соціологія» та ін. Студенти повинні **знати** основні філософсько-етичні поняття, категорії і методи філософсько-етичного пізнання історії й теорії етики.
2. **Вміти** опрацьовувати інформацію про особливості моральнісної культури і її історичну динаміку в структурі етичної проблематики; застосовувати основні поняття, категорії в аналізі історико-культурних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції розуміння та інтерпретації історії моральнісної культури, прогнозувати перспективи її розвитку з урахуванням її специфіки в контексті розвитку цивілізаційних процесів в умовах глобалізації.
3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного відношення до різноманітних варіантів розуміння та інтерпретації і моральнісних практик, їх культурних модифікацій та сучасних проблем моральності.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Історія моральнісної культури» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у I семестрі магістратури. Навчальна дисципліна розширює горизонти розуміння людської моральнісної культури через акцент на унікальності її історичних виявів. Вивчення даного аспекту духовно-моральнісної сутності суспільства, аналіз чинників появи і функціонування моральності впливає на формування пізнавальних та аналітичних навичок і можливостей студентів магістратури.

Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методологія, основні підходи та проблематика сучасних досліджень моральнісної культури. Розглядаються процеси історичного формування моральності з первісних часів до сьогодення, основні складники і форми взаємодії моральних та інших факторів духовного життя суспільства.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про сучасні тенденції вивчення історії моральнісної культури, основну проблематику, дослідницький аналіз та методи пізнання її історико-культурних модифікацій. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати спектр теоретичних знань, але й вміти використовувати їх у вирішенні конкретних аналітичних і дослідницьких завдань щодо моральних проблем в сучасних практиках, надаючи неупереджену експертну оцінку досліджуваним явищам.

5. Результати навчання за дисципліною:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

<i>Результат навчання</i> (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>	<i>Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни</i>
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, об'єкт, методи,	лекція	тест,	5

* заповнюється за необхідністю, наприклад для практик, лабораторних курсів тощо.

	завдання, теоретичні основи, причини формування, витоки моральнісної культури та її історико-культурних модифікацій, що вивчаються сучасними гуманітарними науками		підсумкова контрольна робота	
1.2	багатозначність змісту поняття «моральність» та характеристики його основних складових	лекція	усна відповідь, тест	5
1.3	основні підходи до розуміння генези моралі	лекція	тест, усна відповідь	5
1.4	класичні та «некласичні» підходи концептуалізації історико-моральнісного процесу	лекція	тест, усна відповідь	5
1.5	основні етапи розвитку історичних систем моральності (ICM) та фактори їх формування	лекція, семінарське заняття	тест, усна відповідь	10
1.6	визначальні характеристики моральної регуляції, «традиційної моральності», моральності модерніт і сучасної моральності	лекція, семінарське заняття	самостійна письмова робота, усна відповідь	10
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із історії та теорії моральнісної культури	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
2.2	аналізувати основні етапи і культурну своєрідність розвитку моральнісної культури	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
2.3	аргументовано знаходити спільні і відмінні риси моральнісних світів в історико-культурних модифікаціях моральності	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	10
2.4	давати експертну оцінку системі цінностей і способу регуляції кожної ICM	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
2.5	відслідковувати продуктивний зміст взаємодії моралі і основних соціальних нравоутворюючих факторів у контексті їх впливу на моральнісні зміни в суспільстві	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
	Комунікація:			
3.1	вести етичний теоретичний дискурс щодо актуальних питань історії моральнісної культури	лекція, семінарське заняття	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої філософської літератури для підготовки до семінарських	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5

	занять та написання самостійних робіт			
3.3	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
	Автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із відповідних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
4.2	виробляти критичне відношення до існуючих варіантів осмислення й інтерпретації історії моральності культури, соціокультурних детермінант розвитку моральності та механізмів функціонування моральності культури в сучасних умовах	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	усна відповідь, дискусії, самостійна письмова робота	5
4.3	усвідомлювати відповідальність за достовірність, об'єктивність та політико-ідеологічну незаангажованість отриманих висновків стосовно проведених досліджень і пояснень щодо аналізу історії моральності культури	самостійна робота	усна відповідь, дискусії, самостійна письмова робота	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання					

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарських занять, з використанням інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна **іспитом**.

Перша частина курсу присвячена аналізу теоретичних засад вивчення історії моральності культури (предмет, завдання, специфіка моральності, основні елементи, нравоутворюючі фактори історичних систем моральності і т.п.) та проблем походження моралі, історико-культурних модифікацій моральності культури Стародавнього світу і Середньовіччя.

Друга частина курсу зосереджена на особливостях модерної і сучасної моральності.

8. Форми оцінювання студентів:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.5); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60%

загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності;

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне,

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

3. Конспект першоджерел:

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями,

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень.

4. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу із двох частин та виконання самостійних робіт

Оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 балів	Max – 60 балів
Усна відповідь ¹	Протягом семестру	«3» x 4 = 12	«5» x 4 = 20
Тестове опитування	Протягом семестру	«4» x 1 = 4	«4» x 1 = 4
Доповнення,	Протягом семестру	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8

участь в дискусіях			
Конспекти першоджерел ²	Протягом семестру	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота ³	Див Додаток самостійної роботи студента протягом семестру	«1» x = 12	
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

¹ у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті питання відпрацьовуються в усній формі при наявності конспекту підготовки. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів

² Максимальна кількість балів за конспекти першоджерел в даній навчальній дисципліні не може бути більше, ніж 10% від семестрової кількості балів, тобто не більше, ніж 8 балів

³ Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 бали, максимум – 40 балів

Заборгованості за темами студент повинен здати протягом 10 днів після завершення теми.

Підсумкове оцінювання у формі екзамену: екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	екзамен	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

Студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до екзамену студент має здати всі самостійні роботи та конспекти. Екзаменаційна оцінка не може бути меншою **24 балів** для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Історико-теоретичні засади моральнісної культури				
1	Тема 1. Історія моральнісної культури як напрям етичних досліджень	2	2	10
2	Тема 2. Проблеми походження моралі	2	2	10
3	Тема 3. Традиційна моральність	2	2	10
4	Тема 4. Традиційна моральність та світові релігії	2	2	11
Частина 2. Модерна моральність				
	Тема 5. Моральність в епоху модерніті	2	2	10
	Тема 6. Моральнісні процеси в епоху глобалізації	2	4	11
	Підсумкова контрольна робота	2		
	ВСЬОГО	14	14	62

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:
Лекцій -14 год.
Семінарських занять - 14 год.
Самостійна робота становить - 62 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Аболина Т.Г. Исторические судьбы нравственности. – К., 1992.
2. Апресян Р.Г. Идея морали и нормативно-этические программы. М., 1995.
3. Валеев Д.Ж. Происхождение морали. – Саратов, 1981.
4. Етика. Естетика. Навч. посіб./ за наук. ред.. Панченко В.І. – К. «Центр учбової літератури», 2014.

Додаткова:

1. Бауман З. Индивидуализированное общество. М., 2002.
2. Бодрийяр Ж. Общество потребления. – М., 2006.
3. Бородай Ю.М. От фантазии к реальности (происхождение нравственности). – М., 1995.
4. Бородай Ю.М. Эротика, смерть, табу: трагедия человеческого сознания.. – М., 1996.
5. Васильев Л.С. Культы, религии, традиции в Китае. М., 2001.
6. Гофф Жак Ле. Интеллектуалы в Средние века. – СПб., 2003.
7. Зыбковец В.Ф. Происхождение нравственности. – М., 1974.
8. Ислам: традиции и новации. М., 1991.
9. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. Пер. з нім. – К., 2001.
10. Козловски П. Культура постмодерна. М., 1997.
11. Кропоткин. П.А. Нравственное начало в природе(Р.1.,гл.3) //Этика. – М., 1991.
12. Липовецки Ж. Эра пустоты. Эссе о современном индивидуализме. СПб., 2001.
13. Лоренц К. Так называемое зло. К истокам агрессии. – К., 2011.
14. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс. – М., 2003
15. Оссовская М. Рыцарь и буржуа. М., 1987.
16. Фукуяма Ф. Доверие: социальные добродетели и путь к процветанию. – М., 2008.

